

A 1772/hållbart

Tekijä Sosiaalidemokraattinen ryhmä
Käsittelijä Kestävä Pohjola -valiokunta

Jäsen ehdotus

Pohjoismaiden johtoasemasta kestävä vesiviljelyn ja meritalouden alalla

Ehdotus

Sosiaalidemokraattinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se tekee aloitteen vuoropuhelusta Pohjoismaiden kanssa tavoitteena kehittää yhteinen hallintojärjestelmä ja yhteinen ympäristöstandardi koko vesiviljelyn arvoketjulle, jotta vesiviljelyä kehittämällä elinkeino pystyisi tuottamaan ruokaa ja taloudellista arvoa YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisella jalanjäljellä.

että se selvittää mahdollisuuksia kehittää yhteinen meritalousstrategia.

Taustaa

Proteiinipitoisen ruoan turvaaminen maailman kasvavalle väestölle on yksi suurimpia maailmanlaajuisia haasteitamme. Elintaso tulee parantaa maailmassa. YK:n mukaan maailman ruoantuotannon tulee kasvaa 70 prosentilla vuoteen 2050 mennessä. Ilmastohaasteiden takia ruoantuotannon tulee olla kestävämpää. Kalan ja muun merestä saatavan ruoan tuotanto on lihantuotantoa tehokkaampaa, kun on kyse rehun muuttamisesta energiaksi ja biomassaksi.

Meri on tärkeä kaikille Pohjoismaille, mutta haasteissa ja mahdollisuuksissa on eroja. Itämeressä on saastumis- ja ympäristömyrkyongelmia, kun taas Pohjanmeri, Atlantti ja arktiset merialueet ovat vain vähän saastuneita. Norjalla, Islannilla ja Färsaarilla on luonnonolosuhteiden puolesta erityisen hyvät edellytykset merellä tapahtuvaan kalankasvatukseen puhtaan veden, pitkän rantaviivan ja useiden sopivien kasvatuspaikkojen ansiosta. Kaikilla Pohjoismailla on pitkät perinteet kalastuksessa ja merestä saatavan ruoan tuotannossa, mutta panostuksissa kalankasvatukseen on eroja. Vesiviljely on globaali elinkeino ja siten kilpailulle altis. On tärkeää hyödyntää paikallista kilpailuetua samalla, kun mahdollistetaan uusien tekniikkojen kehittäminen, kuten suljetut laitokset maalle tai merelle sijoitettavissa tuotannon osissa ja uusien lajien tuotanto sekä uudet tuotantomenetelmät. Visiona tulee olla Pohjoismaiden kansainvälinen johtoasema merestä saatavan terveellisen ja ilmastomyötäisen ruoan tuotannossa. Tämän tulee olla yksi Pohjoismaiden tärkeimmistä panoksista YK:n kestävä kehityksen tavoitteita koskevassa työssä.

Meidän tulee yhdistää kestävyys ja kilpailukyky ja asettaa tiukkoja vaatimuksia meriruoan tuotannolle, jotta pystymme vastaamaan kaikkiin Pohjoismailla ja kansainvälisellä yhteisöllä edessä oleviin haasteisiin. Tavoitteena on hyödyntää resursseja tehokkaammin ja kehittää uusia tuotteita sekä arvonluontia siten, että lähtökohtana on hyväksyttävä ympäristöjalanjälki, hyvä kalaterveys ja kalojen hyvinvointi. Kehityksen tulee tapahtua biologisten edellytysten pohjalta ja edistää merten puhtautta.

Vesiviljely on tärkeä rannikko- ja maaseutuelinkeino. Tarvitaan politiikkaa, jolla varmistetaan alan rekrytointi siten, että työntekijöillä on nopeasti kasvavaan ja tietovaltaiseen rannikkoelinkeinoon sopeutettu oikea koulutus.

Norjalla on yksi parhaista vesiviljelyn hallintojärjestelmistä, mutta elinkeino on nuori ja nopeasti kasvava. Kalankasvatusalan kasvun tulee olla kestävä, ja se on täysin riippuvainen tietopohjaisesta hallinnosta, jonka lainmukaisuus tulee varmistaa paikallisesti ja kansainvälisesti. Tarvitaan tiukkaa ja viisasta sääntelyä, joka huomioi ruokaturvallisuuden, kalaterveyden ja ympäristön. Vesiviljely kasvaa nopeasti kaikkialla maailmassa. Pohjoismailla on osaamista ja resursseja kunnianhimoisen yhteisen hallintojärjestelmän kehittämiseen siten, että koko arvoketjulta vaaditaan tiukkoja ympäristösertifiointeja aina kuluttajille asti. Tavoitteena tulee olla EU:n yhteinen standardi. Ministerineuvosto on omassa työssään paneutunut Pohjoismaiden kalastushallinnon koordinointiin. Meritalouden kehittäminen edellyttää integroitua hallintoa ja parempia hallintotyökaluja siten, että eri merielinkeinot voivat toimia yhdessä paremmin. Meritalouselinkeinoja ovat muun muassa kalastus, vesiviljely, energiantuotannon eri muodot, merenkulku, vapaa-ajan toiminnot, matkailu ja mineraalituotanto. Samaan aikaan osiin merialueista kohdistuu eriasteista suojelua biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien säilyttämiseksi tai erityisen haavoittuvien lajien tai alueiden kuten vuonojen ja jäämerien suojelemiseksi.

Tutkimukselle ja kehitystyölle on suuri tarve kestävän kasvun turvaamiseksi vesiviljelyssä. Tärkeää on riippumaton kriittinen tutkimus. Vesiviljelyssä on pystytty vähentämään antibioottien käyttöä merkittävästi. Uusi tutkimus auttaa kontrolloimaan loihitain esiintymistä, kun taas geeniterapia ja jalostusjärjestelmät vähentävät tauteja ja suuret tietoaaineistot tarjoavat arvaamattomia mahdollisuuksia. Ilmastohaasteeseen pystytään osittain vastaamaan kehittämällä vaihtoehtoja vesiviljelyrehun mrellisten raaka-aineiden korvaamiseksi. Levien osuus hapen tuotannosta on 40 prosenttia ja ne ovat hyvin tehokkaita. Useita mielenkiintoisia kokeiluja on tehty levillä, hiilinielulla ja vesiviljelyrehuun panostamalla.

Meritalous on nähtävä kokonaisuutena. Merielinkeinot kilpailevat samasta alueesta ja arvonluonnin tulee olla integroidumpaa tulevaisuudessa. Lisää tutkimusta tarvitaan monella alalla, kuten merioikeus, merestä saatavan ruoan terveysvaikutukset, resurssien hyödyntäminen alempana ravintoketjussa (mesopelaginen vyöhyke), meren liittyvä biotekniikka ja bioprospektointi sekä uusien lääkkeiden, energian, mineraalien ja metallien etsiminen merenpohjasta. Tarvitaan enemmän monialaisia opinto-ohjelmia, jotka huomioivat meritalouden laaja-alaisuuden.

Vuosien 2017–2020 yhteistyöohjelma vahvistaa pohjoismaista yhteistyötä maa- ja metsätalous-, kalastus-, vesiviljely- ja elintarvikesektoreilla. Ohjelma auttaa muun muassa ratkaisemaan monia tärkeitä globaaleja haasteita, joita maailman maat ovat priorisoineet Agenda 2030:ssä ja globaaleissa kestävän kehityksen tavoitteissa. Tarvitaan määrätietoisempaa työtä, jos haluamme luoda yhteispohjoismaista politiikkaa vesiviljelyn kestävän kehityksen ja meritalouden tehokkaiden panostusten turvaamiseksi. Pohjoismailla on mahdollisuus kasvattaa maailman ruoantuotantoa sekä edistää merten luonnonvarojen kestävää hallinnointia ja tekniikkojen vientiä.

Merten muovijäte on aivan oikeutetusti herättänyt paljon huomiota. Tarvitaan enemmän kansainvälistä ymmärrystä puhtaiden ja terveiden merien, merten luonnonvarojen kestävän käytön sekä talouskasvun ja -kehityksen välisestä suhteesta. Tämä edellyttää tiivistä yhteyttä tutkimuksen, tekniikan kehityksen ja innovoinnin välillä. Näin Pohjoismaat voivat yhdistää arvonluonnin ja työpaikkojen lisäämisen Pohjoismaissa YK:n merta koskeviin kestävän kehityksen tavoitteisiin, mutta myös muihin tavoitteisiin, kuten köyhyyden poistamiseen, ruokaturvaan ja parempaan ravitsemukseen.

Garðurissa 9. elokuuta 2018

Annette Lind (S)
Erkki Tuomioja (sd.)
Eva Sonidsson (S)
Ingalill Olsen (A)
Jorodd Asphjell (A)
Karen J. Klint (S)
Lars Mejern Larsson (S)
Lennart Axelsson (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd.)
Mogens Jensen (S)
Nina Sandberg (A)
Oddný Harðardóttir (Sf)

Orla Hav (S)
Per-Arne Håkansson (S)
Peter Johnsson (S)
Phia Andersson (S)
Pyry Niemi (S)
Rikard Larsson (S)
Ruth Mari Grung (A)
Stein Erik Lauvås (A)
Suzanne Svensson (S)
Tellef Inge Mørland (A)
Ville Skinnari (sd.)